

Juryrapport

door juryvoorzitter Marianne van Duijn

Op deze dag in het teken van de triade reik ik, voor de laatste keer namens Antes (Deltaziekenhuis) de Ria van der Heijdenprijs uit.

En kijkend naar alle genomineerden, zagen we stuk voor stuk fantastische projecten, van mensen met het hart op de goede plek, met organiserend vermogen, de kwaliteit van het leven verbeterend voor mensen met psychosegevoeligheid.

Maar wie zijn de echte helden en heldinnen van de psychiatrie: dat zijn de mensen die met die rot-/ernstige aandoening moeten leven. Die de psychoses, de angsten, de stemmen elke dag opnieuw te lijf gaan. Die op moeten boksen tegen onbegrip, het stigma, het gebrek aan voorzieningen, aan hulp. Zij verdienen de Ria van der Heijdenprijs 2019. En zij worden vertegenwoordigd door Anoiksis.

Anoiksis, de vereniging voor en door psychosegevoelige mensen tikkert al jaren aan de weg. Ontstaan in de huiskamer van Ria van der Heijden, en 26 jaar geleden een echte vereniging geworden met rond de 1000 leden. Met lotgenotencontact, voorlichting, gastlessen, zelfs tv-optredens behartigt Anoiksis de belangen van psychosegevoelige mensen.

De mensen van Anoiksis houden kantoor in het UMCU, hebben veel contacten met hulpverleners. En met familievereniging Ypsilon. Zie hier de triade.

Anoiksis biedt een netwerk waarin mensen elkaar kunnen vinden. In verschillende regio's organiseren ze ledenbijeenkomsten. Met thema's die raken aan een leven met psychosegevoeligheid of een wandeling, een filmavond of een etentje. Daarnaast worden er ook workshops en 'open dagen' gehouden. De website en het ledenblad '**Open Geest**' wordt voor en door leden gemaakt.

Anoiksis wil dat patiënten worden gezien en gehoord en dat er eerlijke beeldvorming bestaat rond de psychosediagnosen. Ervaringen worden gedeeld, gebundeld en uitgedragen. En ze levert steeds meer ervaringsdeskundigen.

Maar de triade heeft drie hoeken.

Het tweede hoekpunt wordt gevormd door de koningen en de koninginnen van de psychiatrie, zoals Ria van der Heijden ze noemde. Ze doelde op de hulpverleners, de verpleegkundigen, psychiaters, woonbegeleiders, teams die houden van hun werk, van hun patiënten, die zich uit de naad werken, bezuinigingen, reorganisaties, stelselwijzigingen, personeelstekorten trotseren. Die samen met patiënt en naaste de beste mogelijk zorg geven.

Daarom reiken we de Ria van der Heijdenprijs uit aan DE hulpverlener. En omdat DE hulpverlener niet bestaat, vragen we het UMCU om de prijs namens DE hulpverlener in ontvangst te nemen.

Want als er één instelling is die toegankelijk is voor familieleden, dan is het de afdeling psychiatrie van het Universitair Medisch Centrum Utrecht wel. Een speciaal e-mailadres voor ongeruste familieleden, een speciaal aanmeldteam, altijd bereid een second opinion te doen, vraagbaak voor Ypsilonleden, niet aflatend onderzoek naar het verbeteren van de levenskwaliteit van mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen. Onderdak biedend aan Anoiksis.

Met klinkende namen, van wie er alleen al vandaag 3 hun deskundigheid hebben gedeeld met alle aanwezigen: Wiepke Cahn, Jim van Os, Floor Scheepers. En al hun medewerkers, verpleegkundigen en zorgverleners. Allemaal even behulpzaam en toegankelijk. Samenwerken met familie en patiënten is normaal.

En dan is er nog een hoekpunt aan de triade en dat is de familie, dat zijn de naasten. En die naasten worden al 35 jaar vertegenwoordigd door Ypsilon.

Ypsilon begon 35 jaar geleden als een clubje moeders die zorgen hadden om hun kind met psychosen en schizofrenie. De tijd waarin zij zo niet als schuldige, dan toch als oorzaak werden aangewezen van de ziekte van hun kind, was nog maar net voorbij. De moeders en al gauw vaders en andere naasten, lieten onder aanvoering van Ria van der Heijden van zich horen. Want Ria zocht ook meteen contact met hulpverleners, met psychiaters en verpleegkundigen. En ze praatte met patiënten. Wat wilden die? Hoe beleefden zij de zorg? *Triade avant la lettre.*

35 jaar later is Ypsilon een niet meer weg te denken speler in de psychiatrie en in de politiek. Ook na het tijdperk 'Ria van der Heijden' bleef Ypsilon vernieuwen, enthousiasmeren, buiten de gebaande

paden treden en, het belangrijkste: Ypsilon bleef opkomen voor de allerzwaarste groep, voor de mensen met een ernstige psychiatrische aandoening, voor de groep die achteraan staat in de pikorde, die niet voor zichzelf opkomt, die niet van zich laat horen. En er wordt naar Ypsilon geluisterd, getuige de verbeteringen in de wet, de plek van familie in zorgstandaarden en richtlijnen en het langzaam groeiend besef bij elke hulpverlener dat het zonder familie een stuk moeilijker is om goede zorg te verlenen.

De jury heeft besloten tot een ongebruikelijke stap. Niet één, maar drie genomineerden delen de Ria van der Heijdenprijs 2019: DE patiënt, DE naaste en DE hulpverlener. Mag ik Carola van Alphen van Anoksis, Jan Zandijk van Ypsilon en Wiepke Cahn van het UMCU naar voren roepen om deze gedeelde 1e prijs namens DE patiënt, DE naaste en DE hulpverlener in ontvangst te nemen.

Aanmoedigingsprijzen 2019

De ClozapinePlusWerkgroep

Veel mensen met een ernstige psychiatrische aandoening zijn afhankelijk van medicijnen. Maar net zo veel mensen klagen erover: over de werking: 'de stemmen zij nooit helemaal weg'. Of over de bijwerkingen: 'ik ben apathisch', 'wordt er dik van'.

De aanmoedigingsprijs, behorend bij de Ria van der Heijdenprijs, gaat naar een groep mensen die zich al sinds 2004 inzet voor de toepassing van een middel dat bij een grote groep patiënten beter werkt dan alle andere middelen, werkt als niets anders meer werkt: clozapine. Clozapine wordt te laat of helemaal niet toegepast. De werkgroep spreekt zelfs over een clozapinefobie waardoor artsen het niet aandurven en patiënten hun laatste redmiddel onthouden. Een middel dat de psychose verbetert, werkt bij verslaving, suïcidaliteit vermindert en dus de kwaliteit van leven verbetert.

De ClozapinePlusWerkgroep zet zich belangeloos en onafhankelijk in voor patiënten met psychose en hun familieleden die immers meelijden.
www.clozapinepluswerkgroep.nl

Stichting Nieuw Nabuurschap

Nieuw Nabuurschap is in 2007 opgericht door mensen met een familielid met ernstige psychiatrische problematiek en biedt zinvol werk dóór cliënten vóór cliënten. In de Belastingtoko worden belastingenaangiften en werkzaamheden in verband met toeslagen gedaan. Onder de Paperassentoko valt financiële/administratieve ondersteuning als budgetbeheer en kwijtschelding gemeentelijke belastingen. Zo'n 40 hoogopgeleide cliënten per week leveren de diensten gratis aan mensen met een uitkering en die in zorg zijn bij een ggz-instelling (1000 per jaar).

De 'klanten' krijgen iets meer financiële ruimte door teruggave of kwijtschelding van belastingen, advies over ziektekostenverzekering en gemeentelijke tegemoetkomingen.

De medewerkers van Nieuw nabuurschap herstellen op persoonlijk, functioneel en maatschappelijk gebied doordat ze werken in een professionele omgeving, afgestemd op hun kwetsbaarheid én hun deskundigheid.

www.belastingtoko.nl